

Warszawa, dn. 14 maja 2024 r.

Oświadczenie polskich organizacji pozarządowych w związku z opublikowanym we wtorek 14 maja br. listem otwartym ministrów państw członkowskich UE zasiadających w Radzie ds. Środowiska popierających przyjęcie rozporządzenia Nature Restoration Law (NRL), skierowanym do państw, które nie wyraziły dla niej poparcia, w tym: Polski, Szwecji, Holandii, Włoch oraz Węgier. Wzywają w nim do opowiedzenia się za NRL na zbliżającym się posiedzeniu Rady ds. Środowiska w dniu 17 czerwca br.

Wprowadźmy NRL, bo to Natura Ratuje Ludzi.

Nasz kraj może zdecydować o przyjęciu rozporządzenia Nature Restoration Law (NRL) przez Radę ds. Środowiska na obradach 17 czerwca br. Jeśli chcemy bezpieczeństwa dla Polski i Europy, nie wystarczy inwestycje w obronność. Potrzebujemy prawa, które odbuduje naturę i zapewni nam ochronę przed skutkami zmian klimatu np. suszami czy powodzią. *Natura Ratuje Ludzi*, ale musimy jej to umożliwić, przywracając zniszczone ekosystemy. Decydujący głos w tej sprawie należy do Polski.

Ministrowie 11 krajów UE przestali do polskiego rządu list, w którym wyrażają zaniepokojenie brakiem większości kwalifikowanej dla starannie wynegocjowanego porozumienia w sprawie Nature Restoration Law (NRL) – rozporządzenia o odbudowie zasobów przyrodniczych. Taka sytuacja zagraża nie tylko kwestiom środowiskowym, społecznym i gospodarczym, ale również instytucjom demokratycznym oraz stawia pod znakiem zapytania procesy kształtowania polityki UE. A to wszystko w obliczu wyborów do Parlamentu Europejskiego. W liście otwartym sygnatariusze powołują się na zobowiązania międzynarodowe ujęte w tzw. globalnych ramach bioróżnorodności (GBF), które zostały przyjęte przez 196 państw świata, w tym wszystkie państwa UE, w grudniu 2022 roku.

To m.in. od wprowadzenia prawa Nature Restoration Law zależy wdrażanie zobowiązań międzynarodowych, które już zaakceptowaliśmy. Głos Polski w tej sprawie usłyszy nie tylko każde unijne państwo, ale cały świat.

NRL oznacza bezpieczeństwo Europejczyków

Zdrowie, gospodarka, żywność czy bezpieczeństwo ludzi w Polsce i w Unii Europejskiej zależą od dobrej kondycji przyrody. Światowe Forum Ekonomiczne (WEF) szacuje, że aż 44 biliony dolarów z wartości ekonomicznej generowanej rocznie – czyli ponad połowa światowego PKB – są w stopniu umiarkowanym lub wysokim zależne od przyrody i jej usług. Niestety dane pokazują, że 81 proc. chronionych siedlisk przyrodniczych oraz 63 proc. gatunków jest w nieodpowiednim lub złym stanie¹. Jednocześnie nasz kontynent ociepla się dwukrotnie szybciej niż reszta świata² – ubiegły rok był najcieplejszym w historii, a marzec 2024 r. to najcieplejszy dziesiąty miesiąc w historii pomiarów.

¹ EEA Report No 10/2020. European Environment Agency, 2020 [<https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu-2020>]

² Raport Światowej Organizacji Meteorologicznej (WMO) oraz unijnej agencji klimatycznej Copernicus 2024.

Z kolei w raporcie WEF z 2024 roku **utrata bioróżnorodności jest wymieniona na trzecim miejscu największych globalnych ryzyk! Odpowiedzią na nie ma być właśnie Nature Restoration Law.**

Podstawowym założeniem NRL jest odbudowa zasobów przyrody. Państwa członkowskie mają wprowadzić skuteczne obszarowe działania odbudowy przyrody i do 2030 roku objąć nimi łącznie co najmniej 20 proc. obszarów morskich i lądowych Unii Europejskiej. NRL zakłada również przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek na terenach państw członkowskich do stanu swobodnego przepływu do 2030 roku. To cel, który wspiera zapobieganie zarówno suszy, jak i powodzi, które coraz dotkliwiej dotyczą nasz kraj - plony, które tracimy w Polsce przez suszę kosztują nas rocznie około 6,5 mld zł³.

Polska ma decydujący głos

11 marca 2024 roku Parlament Europejski, po dwóch latach negocjacji i wielu kompromisów, przyjął rozporządzenie o odbudowie zasobów przyrodniczych. W ostatnim kroku procedury tworzenia prawa potrzebna jest zgoda Rady Unii Europejskiej - NRL musi poprzeć co najmniej 55 proc. państw członkowskich reprezentujących nie mniej niż 65 proc. społeczeństwa UE. Obecnie popiera je 70 proc., a więc 19 krajów, 6 jest przeciw a 2 się wstrzymują. Niestety te 19 krajów stanowi 64,05 proc. społeczeństwa UE, zatem brakuje niespełna 1 proc. do przyjęcia tego kluczowego rozporządzenia. Wśród krajów sprzeciwiających się NRL są państwa, których rządy są mocnymi przeciwnikami działań związanych z ochroną przyrody jak m.in. Węgry, Słowacja, Włochy, czy Holandia. W tej grupie znajduje się również Polska. Głos Polski jest decydujący w sprawie, czy wszystkie kraje UE będą mogły odbudować zasoby przyrodnicze, czy pozbawimy je tego prawa.

Założenia NRL realizują postanowienia Umowy Koalicyjnej koalicji rządzącej oraz 100 Konkretów na pierwsze 100 dni rządów Koalicji Obywatelskiej. Niezrozumienie budzi więc fakt, że to właśnie Polska jest w gronie państw blokujących pozytywne zmiany na rzecz środowiska i rozwoju gospodarczego oraz społecznego. Jeśli Polska poprze rozporządzenie, zostanie ono przyjęte przez Radę UE już 17 czerwca br. i wejdzie w życie. Mamy tym samym olbrzymi wpływ na przyszłość przyrody zarówno w naszym kraju, jak i w Europie.

NRL nie przewiduje jakichkolwiek obowiązków dla rolników lub właścicieli gruntów, obowiązki mają państwa członkowskie. To państwa członkowskie, w tym Polska, powinny wprowadzić system zachęt, które spowodują, że obywatele i obywatelki skorzystają nie tylko na efekcie wdrożenia NRL, ale będą również jego bezpośrednimi beneficjentami. To szczególnie duża szansa dla rolników, którzy obecnie protestują na ulicach, na wzmocnienie budżetów swoich gospodarstw oraz zapewnienie lepszych warunków produkcji żywności. To czy szansa ta zostanie wykorzystania okaże się 17 czerwca br. kiedy zaplanowane jest posiedzenie Rady ds. Środowiska. Liczymy na polski rząd, na wsparcie dla polskiej i europejskiej przyrody, społeczeństwa i gospodarki.

Polski głos poparcia dla ratowania przyrody przez wprowadzenie prawa NRL można wyrazić m.in. w petycji Avaaz: https://secure.avaaz.org/campaign/pl/nature_restoration_law_pl_loc/

³ Markiewicz, J., Ogórek, S. (2022), Gospodarcze koszty suszy dla polskiego rolnictwa, Working Paper, nr 3, Polski Instytut Ekonomiczny, Warszawa. https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2022/11/PIE_Gospodarcze-koszty-suszy-dla-polskiego-rolnictwa.pdf

Podpisano:

Fundacja ClientEarth Prawnicy dla Ziemi
Fundacja WWF Polska
Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot
Klub Przyrodników
Centrum Ochrony Mokradeł
Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody
"Salamandra"
Fundacja Dzika Polska
Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze
Fundacja Greenmind
Związek Stowarzyszeń "Polska Zielona Sieć"
Greenmind
Lasy i Obywatele
FOTA4Climate
Związek Stowarzyszeń „Polska Zielona Sieć”

Kontakt dla mediów:

Marta Klimkiewicz, Fundacja Client Earth, mail: MKlimkiewicz@clientearth.org

Dariusz Gatkowski, Fundacja WWF Polska, mail: dgatkowski@wwf.pl

Augustyn Mikos, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, mail: augustyn@pracownia.org.pl

Justyna Choroś, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków OTOP, mail:
justyna.choros@otop.org.pl